

εν ολίγοις

ημερωτικό δελτίο

Μάιος 2018

Στο παρόν τεύχος:

- 28ο Συνέδριο της Διεθνούς Ένωσης Ευρωπαϊκού Δικαίου 'FIDE'
- Συνέδριο του ΕΜΔΔΟΕ για την απονομή της δικαιοσύνης
- Η Ευρώπη σε διάλογο: προκλήσεις και ευκαιρίες
- Στήλη επικαιρότητας Brexit: Ολοκλήρωση νέου κύκλου διαπραγματεύσεων, χωρίς επαρκή πρόοδο

XXVIII CONGRESS ESTORIL 23-26 MAY 2018

28^ο Συνέδριο

της Διεθνούς Ένωσης Ευρωπαϊκού Δικαίου 'FIDE'

Το 28ο συνέδριο της Διεθνούς Ένωσης Ευρωπαϊκού Δικαίου (Fédération Internationale pour le Droit Européen - 'FIDE') πραγματοποιήθηκε στο Συνεδριακό Κέντρο του Εστορίλ της Πορτογαλίας από τις 23 έως τις 26 Μαΐου 2018.

Η FIDE, που έχει συσταθεί το 1961, τρία χρόνια δηλαδή μετά την ίδρυση της τότε ΕΟΚ, προάγει τη συνεργασία μεταξύ των εθνικών ενώσεων ευρωπαϊκού δικαίου οι οποίες λειτουργούν σε όλα τα κράτη-μέλη. Η δραστηριότητα της FIDE επικεντρώνεται στη μελέτη και εμβάθυνση του ευρωπαϊκού δικαίου και των θεσμών της Ένωσης. Στο πλαίσιο αυτό, διοργανώνεται κάθε δύο χρόνια από την εκάστοτε προεδρεύουσα της FIDE εθνική ένωση ένα από τα πλέον σημαντικά διεθνή συνέδρια στον χώρο του ευρωπαϊκού δικαίου, όπου αναλύονται τρεις επίκαιρες και καινοφανείς θεματικές ('topics'). Στα συνέδρια της FIDE συμμετέχουν εξέχοντες ακαδημαϊκοί, δικαστές και εισαγγελείς των ενωσιακών και των εθνικών δικαστηρίων, στελέχη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, δικηγόροι, που από διαφορετικές αφετηρίες ο καθένας συζητούν και ανταλλάσσουν απόψεις για την ανάπτυξη του ευρωπαϊκού δικαίου και το μέλλον της Ένωσης.

Στο φετινό συνέδριο, που διοργάνωσε η Πορτογαλική Ένωση για το Ευρωπαϊκό Δίκαιο ('APDE') και όπου συμμετείχαν περισσότερα από 550 άτομα, οι τρεις θεματικές αφορούσαν, η πρώτη την εσωτερική αγορά και την ψηφιακή οικονομία (Topic I: 'The internal market and the digital economy'), η δεύτερη τη φορολογία, τις κρατικές ενισχύσεις και τη νόθευση του ανταγωνισμού (Topic II: 'Taxation, State aid and distortions of competition') και η τρίτη τις εξωτερικές σχέσεις της Ένωσης (Topic III: 'The external dimension of the EU policies').

Η διευθύντρια ερευνών του ΚΔΕΟΔ και συντονίστρια της ΜοΚΕ, Δρ Ευτυχία Μουαμελετζή και η επιστημονική συνεργάτις του ΚΔΕΟΔ και στέλεχος της ΜοΚΕ, κ. Αικατερίνη Σγουρίδου, από κοινού με την επίκουρη καθηγήτρια του ΑΠΘ, κ. Αικατερίνη Σαββαΐδου, ήταν οι εθνικές εισηγήτριες της χώρας μας για τη δεύτερη θεματική, η οποία είχε ως βασικό αντικείμενό της τη μελέτη των λεγόμενων ειδικών φορολογικών αποφάσεων ('tax rulings') που απασχόλησαν εκτενώς την Ευρωπαϊκή Επιτροπή στις πρόσφατες αποφάσεις της σχετικά με τις ειδικές τιμολογιακές ρυθμίσεις στους ομίλους των πολυεθνικών εταιριών (υποθέσεις Fiat, Apple, Starbucks, Amazon). Οι αποφάσεις αυτές της Επιτροπής, που ήδη ελέγχονται από τα δικαστήρια της ΕΕ, διατάσσουν τα συγκεκριμένα κράτη μέλη, που εξέδωσαν τις αποφάσεις 'tax rulings', να ανακτήσουν από τους εν λόγω ομίλους μεγάλα χρηματικά ποσά, τα οποία κρίθηκαν ότι συνιστούν παράνομες και ασυμβίβαστες κρατικές ενισχύσεις. Στην ίδια θεματική συζητήθηκαν και ζητήματα που προκύπτουν κατά την εφαρμογή των συμβάσεων αποφυγής διπλής φορολογίας ('double tax treaties') και των διμερών επενδυτικών συμφωνιών ('Bilateral Investment Treaties - 'BITs'), καθώς και ζητήματα ανάκτησης παράνομων κρατικών ενισχύσεων.

Οι κ.κ. Δέσποινα Αναγνωστοπούλου, αναπληρώτρια καθηγήτρια του ΠΑΜΑΚ, και Σύλβια Σταυρίδου, επίκουρη καθηγήτρια του ΔΠΘ, ήταν οι εθνικές εισηγήτριες για την πρώτη θεματική, ενώ η καθηγήτρια του Πανεπιστημίου του Λουξεμβούργου, κ. Ελευθερία Νεφράμη, για την τρίτη θεματική, αντίστοιχα.

Το ιδιαίτερα επιτυχημένο 28ο συνέδριο της FIDE ολοκληρώθηκε με την παρουσία από τους γενικούς εισηγητές των συμπερασμάτων για κάθε θεματική και με μία στρογγυλή τράπεζα για το φλέγον ζήτημα του Brexit, στην οποία προήδρευσε ο καθηγητής κ. Βασίλειος Σκουρής, Πρόεδρος του ΚΔΕΟΔ.

Συνέδριο του ΕΜΔΔΟΕ για την απονομή της δικαιοσύνης

Το Εργαστήριο Μελέτης για τη Διαφάνεια, τη Διαφθορά και το Οικονομικό Έγκλημα ('ΕΜΔΔΟΕ') της Νομικής Σχολής του ΑΠΘ, σε συνεργασία με την Εταιρία Δικαστικών Μελετών και τον Δικηγορικό Σύλλογο Θεσσαλονίκης διοργάνωσαν διήμερο συνέδριο με τίτλο: «Η απονομή της δικαιοσύνης ως βασικός πυλώνας της ευνομούμενης πολιτείας: Σύγχρονες προκλήσεις βελτίωσης του ελληνικού συστήματος».

Το συνέδριο πραγματοποιήθηκε την Παρασκευή 4 και το Σάββατο 5 Μαΐου 2018, στο Εμπορικό και Βιομηχανικό Επιμελητήριο Θεσσαλονίκης. Ο Πρόεδρος του ΚΔΕΟΔ, καθηγητής Βασίλειος Σκουρής, παρουσίασε την εισαγωγική ομιλία του συνεδρίου, αναφερόμενος στους στόχους που οφείλει να εξυπηρετεί η απονομή της δικαιοσύνης ως τρίτη πολιτειακή λειτουργία στο σύγχρονο κράτος δικαίου.

Στη συνέχεια, η απογευματινή συνεδρία της πρώτης ημέρας ολοκληρώθηκε με τις ομιλίες του εφέτη κ. Σπυρίδωνος Γεωργουλέα και των καθηγητών κ.κ. Γεώργιου Δέλλιου και Καλλιόπης Μακρίδου οι οποίοι, υπό την προεδρία του Αντιπροέδρου του Αρείου Πάγου και Γενικού Διευθυντή της Εθνικής Σχολής Δικαστικών Λειτουργιών κ. Δημητρίου Κράνη, ανέπτυξαν ζητήματα σχετικά με την ποιότητα και την αποτελεσματικότητα στην απονομή της πολιτικής δικαιοσύνης, εντοπίζοντας τα προβλήματα, αναζητώντας τα αίτιά τους και προτείνοντας συγκεκριμένους τρόπους αντιμετώπισής τους.

Η δεύτερη ημέρα του συνεδρίου περιλάμβανε δύο ενότητες.

Στην πρωινή συνεδρία του Σαββάτου, στην οποία προήδρευσε ο Αρεοπαγίτης ε.τ. και Πρόεδρος της Εταιρίας Δικαστικών Μελετών κ. Ιωάννης Χαμηλοθώρης, οι δικαστικοί λειτουργοί, κ.κ. Αντώνιος Αλαπάντας, Πρόεδρος Πρωτοδικών, και Αντώνιος Ελευθεριάνος, Εισαγγελέας Πρωτοδικών, καθώς και οι καθηγητές κ.κ. Μαρία Καϊάφα-Γκμπάντι και Λάμπρος Μαργαρίτης προσέγγισαν τα προβλήματα και τις δυσλειτουργίες στην απονομή της ποινικής δικαιοσύνης.

Η τελευταία μεσημβρινή συνεδρία είχε ως αντικείμενο τη διοικητική δίκη. Υπό την προεδρία της κ. Αικατερίνης Σακελλαροπούλου, Αντιπροέδρου του Συμβουλίου της Επικρατείας, οι ομιλητές κ.κ. Βασίλειος Ανδρουλάκης, Πάρεδρος του ΣτΕ, Ιωάννης Συμεωνίδης, καθηγητής και Αντεπίτροπος της Γενικής Επιτροπείας της Επικράτειας των Τακτικών Διοικητικών Δικαστηρίων, και Μιχαήλ Πικραμένος, αναπληρωτής καθηγητής και Σύμβουλος στο ΣτΕ, εξέφρασαν τις απόψεις τους για την ανάγκη συνδυασμού της εύλογης ταχύτητας και αποτελεσματικότητας κατά την απονομή της διοικητικής δικαιοσύνης με τον δίκαιο χαρακτήρα που οφείλει να έχει η διοικητική, όπως και κάθε άλλη, δίκη.

Η καθηγήτρια κ. Ελισάβετ Συμεωνίδου-Καστανίδου συνόψισε τα συμπεράσματα του ιδιαίτερα επίκαιρου αυτού συνεδρίου, που το παρακολούθησαν ακαδημαϊκοί, δικαστικοί λειτουργοί, δικηγόροι και πολλοί φοιτητές.

Η Ευρώπη σε διάλογο: προκλήσεις και ευκαιρίες

Την Τετάρτη 30 Μαΐου 2018, πραγματοποιήθηκε στο αμφιθέατρο 'Δημήτριος Ευρυγένης' του ΚΔΕΟΔ εκδήλωση με θέμα «Η Ευρώπη σε διάλογο: προκλήσεις και ευκαιρίες», που διοργανώθηκε από το Γενικό Προξενείο της Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας στη Θεσσαλονίκη και την Ένωση Ελλήνων Υποτρόφων της Γερμανικής Υπηρεσίας Ακαδημαϊκών Ανταλλαγών (DAAD) στο πλαίσιο του 'Προγράμματος Διαλέξεων της Ομοσπονδιακής Κυβέρνησης 2018'.

Η εκδήλωση, στην οποία συντονιστής ήταν ο κ. Αθανάσιος Καΐσης, καθηγητής και μέλος της Διοικούσας Επιτροπής του Διεθνούς Πανεπιστημίου της Ελλάδας, άρχισε με τους καιρετισμούς του Γενικού Πρόξενου, κ. Walter Stechel, και του Προέδρου της Ένωση Ελλήνων Υποτρόφων, καθηγητή Παναγιώτη Λαδά. Κατόπιν, ανέπτυξαν και αντάλλαξαν τις απόψεις τους για το θέμα ο Dr. Nils Minkmar, ιστορικός και δημοσιογράφος, υπεύθυνος σύνταξης θεμάτων πολιτισμού του περιοδικού 'Der Spiegel', και ο Πρόεδρος του ΚΔΕΟΔ, καθηγητής Βασίλειος Σκουρής.

Επίκεντρο του ενδιαφέροντος και των δύο ομιλητών ήταν η σχέση των εθνικών εννόμων τάξεων με την ενωσιακή και των υποχρεώσεων που συνεπάγεται η συμμετοχή των κρατών μελών σε μία υπερεθνική νομική οντότητα, στην οποία έχουν εκχωρήσει μέρος των αρμοδιοτήτων τους. Ο κ. Minkmar αναφέρθηκε στην επίδραση που ασκεί η ιδιότητα του κράτους μέλους στις εσωτερικές κοινοβουλευτικές διαδικασίες και την άσκηση κυβερνητικής πολιτικής. Ο κ. Σκουρής, από την πλευρά του, τόνισε τη διάσταση της Ευρωπαϊκής Ένωσης ως κοινότητας δικαίου και επισήμανε στις περιπτώσεις της Ουγγαρίας που διαφοροποίησε τη στάση της και δεν τήρησε τις αποφάσεις της Ένωσης για το προσφυγικό ζήτημα, καθώς της Πολωνίας, όπου η κυβερνητική παρέμβαση στην οργάνωση και το έργο του Συνταγματικού Δικαστηρίου της χώρας είχε σοβαρότατες συνέπειες για το κράτος δικαίου και την αρχή της διάκρισης των λειτουργιών.

Την εκδήλωση παρακολούθησαν εκτός από τον Γερμανό Πρόξενο, μέλη της γερμανικής κοινότητας Θεσσαλονίκης, καθώς και ακαδημαϊκοί, δικηγόροι, φοιτητές, που όλοι συμμετείχαν στην ενδιαφέρουσα συζήτηση που ακολούθησε.

Brexit

Ολοκλήρωση νέου κύκλου διαπραγματεύσεων, χωρίς επαρκή πρόοδο

Ένας ακόμη διαπραγματευτικός κύκλος μεταξύ Ηνωμένου Βασιλείου και Ε.Ε ολοκληρώθηκε, χωρίς θεαματική πρόοδο λίγες βδομάδες πριν από τη Σύνοδο Κορυφής της ΕΕ (28-29 Ιουνίου 2018), που θα εξετάσει εκ νέου την πρόοδο στις διαπραγματεύσεις. Ο Μ. Barnier προειδοποίησε ότι η Συμφωνία Αποχώρησης του Ηνωμένου Βασιλείου από την ΕΕ πρέπει να έχει κλείσει έως το φθινόπωρο, ώστε να υπάρχει επαρκής χρόνος στη συνέχεια για την επικύρωσή της από τις δύο πλευρές.

Ανοιχτά παραμένουν καθοριστικής σημασίας θέματα, όπως η προστασία των προσωπικών δεδομένων των πολιτών της ΕΕ (σε βάθος χρόνου και σε ό,τι αφορά στα δεδομένα που θα έχουν ήδη ανταλλάξει την ημερομηνία της αποχώρησης), το καθεστώς των προϊόντων προστατευόμενης ονομασίας προέλευσης (ΠΟΠ) όπου δεν έχει καν καταγραφεί η βρετανική θέση, οι διαδικασίες επί παραβάσει, που θα παραμείνουν ανοιχτές μετά το Brexit, όπως για παράδειγμα στον τομέα των κρατικών ενισχύσεων.

Ανοιχτό παραμένει και το ζήτημα της Βόρειας Ιρλανδίας. Η Ε.Ε. είχε προτείνει την παραμονή της Βόρειας Ιρλανδίας στην τελωνειακή ένωση, ωστόσο το Λονδίνο είχε απορρίψει την πρόταση, λέγοντας ότι είναι απαράδεκτη η διαίρεση της βρετανικής επικράτειας. Εκ μέρους του Ηνωμένου Βασιλείου διατυπώθηκε η πρόταση για δημιουργία μίας ειδικής οικονομικής ζώνης, εύρους 16 χιλιομέτρων, κατά μήκος των ενδοϊρλανδικών συνόρων που θα λειτουργεί για τις τοπικές εμπορικές συναλλαγές μετά την έξοδο του Ηνωμένου Βασιλείου από την Ένωση. Η ειδική οικονομική ζώνη σημαίνει ότι οι συναλλασσόμενοι μπορούν να λειτουργούν υπό το ίδιο ρυθμιστικό πλαίσιο, όπως και οι συναλλασσόμενοι νότια των συνόρων, οι οποίοι υπάγονται στο ευρωπαϊκό ρυθμιστικό πλαίσιο.

Παρ' όλα αυτά, η πρόταση που υποβλήθηκε εν τέλει από το Ηνωμένο Βασίλειο ως συμβιβαστική λύση για το θέμα των ιρλανδικών συνόρων προβλέπει ότι αυτό θα παραμείνει συνδεδεμένο με την τελωνειακή ένωση της ΕΕ για έως και έναν χρόνο ακόμα, ύστερα δηλαδή από τη σχεδόν διετή μεταβατική περίοδο, που θα αρχίσει στις 29 Μαρτίου 2019 και θα λήξει στις 31 Δεκεμβρίου 2020. Ωστόσο, όπως δήλωσε ο επικεφαλής διαπραγματευτής της ΕΕ για το Brexit, Μ. Barnier, μια οικονομική ρύθμιση, που έχει ως κύριο σκοπό να αποφευχθεί ένα 'σκληρό' σύνορο μεταξύ της Ιρλανδίας και της Βόρειας Ιρλανδίας, δεν μπορεί να εφαρμοστεί στο σύνολο του Ηνωμένου Βασιλείου, καθώς ό,τι είναι εφικτό για μία επικράτεια στο μέγεθος της Βόρειας Ιρλανδίας δεν είναι απαραίτητα και εφικτό για το σύνολο του Ηνωμένου Βασιλείου.

Η επίτευξη συμφωνίας για τα σύνορα είναι μία από τις τρεις προϋποθέσεις που έχει θέσει η Ευρωπαϊκή Ένωση, ώστε να αρχίσει να διαπραγματεύεται με το Ηνωμένο Βασίλειο τη μελλοντική εμπορική σχέση των δύο πλευρών.

